

Biblický text, který je pro nás dnes ozdravujícím zřídlem nesoučasnosti, je zapsán v Lukášově evangeliu, v kapitole 18., ve verši 32.:

„Neboť bude vydán pohanům a budou se mu posmívat a tupit ho a plivat na něj, zbičují ho a zabijí a třetího dne vstane.“

*

Ó Pane, Tvé slovo není pouze stará moudrost, dej nám okusit a zažít moc Tvého ducha, ať se nás zmocní, ať v nás ožije. Amen.

*

Přátelé v Kristu, již v příštím týdnu začíná postní doba. Postní dobu zahajuje popeleční středa. Pozor, to ještě není středa škaredá, ta přijde až ve velikonočním týdnu. Tisíce let stará křesťanská tradice se jeví člověku současnosti jako bezvýznamná, do dneška nic neříkající, ale ona pomáhala lidem žít a přežít. Ještě nedávno, ještě před sto lety byl hlavním problémem Evropy hlad. Letošní dlouhá a rádná zima nám dává tušit, jak nesamozřejmě bylo zimu přežít, že to stálo velkou přípravu, že to byl skutečný zápas, který vyžadoval i vnitřní kondici člověka. Svátky jara, při kterých se topila smrtka, v sobě nesly radost z přežití, že smrtka obcházela kolem městečka, vesnice, kolem domu, v ohrožení války, moru a hladu, ale že letos opět odchází s prázdnou, je zahrnuta na dalších tři čtvrtě roku, život to zase vyhrál. Křesťanská tradice, celoevropská duchovní úmluva, vydatně pomáhala v tomto zápase na život a na smrt. Všechny hlavní svátky se odehrávají právě v zimním období. Začíná to Adventem přes vánoční svátky, přes masopust, přes půst až ke svátkům velikonočním, kdy je na neděli vzkříšení již vyhráno. Po Vánocích byla doma masopustu. Masopust končí právě v těchto dnech, je tu jen krátká pauza, malé okénko na karnevaly, na to vyrazit si z kopytka a hned od popeleční středy nastává doba postní. Takže za tu dlouhou zimu byla jen dvě krátká období na hody a na odvaz - jen vánoční hody a tento týden mezi masopustem a půstem. Jinak je po celé to zimní období křesťan zván k společnému duchovnímu soustředění se společným tématem, společnou hlubinou. Doba postní to není jen záležitost těla či žaludku, to není pouze dieta či částečná hladovka. Celá bytost, celý člověk se vším co má je tím zaujat. Člověk toho měl a ještě má hodně: tělo, rozum, mysl, moudrost, víru, duši, ducha, svědomí, charakter, srdce, soucit a solidaritu a další teď nejmenované fenomény. Člověk - to všechno a ještě něco víc - se s tím vším upíná k svátku Velké noci, ke kterému časem směřuje. Postní doba mu vyjevuje: život to není nudná samozřejmost, to není snadná procházka růžovým sadem, to neznamena jen práci a zábavu, nevázané radovánky a kratochvíle. Jistě v ročním cyklu jsou období uvolnění, období tancovaček, zábav a plesů, období procházek, výletů a koupališť. Ale postní doba má svůj specifický příhovor, svůj důraz, který též patří k životu. Je to jedna stránka mnohoznačného života, a to stránka hlubinná. Život, to není jen práce a zábava, život, to znamená i úsilí, zápas, je to i střetávání, střet a konflikt. Podívej se na Ježíše z Nazaretu, on byl Boží, on byl ztělesněným srdcem světa, on byl nosičem Božího pokoje, nenásilí, skutečného bratrství a lásky. Podívej se, podiv se, jeho krátká cesta světem vede přes neporozumění a odmítání až na kříž. To Boží, svět nepřijímá, to nejvíc Boží, svět kamenuje, křížuje, upaluje či jinak od-/ a popravuje. U katolíků při biřmování dostával biřmovaný symbolickou facku, symbolický políček, aby si uvědomil, že být věřící, být křesťanem znamená v tomto světě i snášet protivenství, ústrky, bolest a soužení. Nevím, co by tomu řekli naši dnešní konfirmandi, ale pokusím se to mému služebně staršímu kolegovi Josefovi navrhnout. Asi to neprojde s tím, že přeci nejsme katolíci.

Ale ve vyznání českých bratří je jmenován jeden základní rys církve. Kromě těch tří základních, kterými jsou: zvěstování slova, pěstování společenství víry a služba potřebným, dodali ještě Čeští bratří být pronásledován, to je též základní rys pravé Kristovy církve ve světě. A to je právě důraz postní doby. Ježíš v evangeliích třikrát za sebou předpovídá své utrpení a svou smrt na kříži (Lukáš 18, 31a 32): „Hle, jdeme do Jeruzaléma a na Synu člověka se naplní všechno, co je psáno u proroků. Neboť bude vydán pohanům a budou se mu posmívat a tupit ho a plivat na něj, zbičují ho a zabijí a třetího dne vstane.“

V předchozím verši se ptá učedník Petr, jaké odměny se jim - učedníkům - dostane za to, že všechno opustili a šli za Ježíšem. On odpovídá: „Amen, pravím vám, není nikoho, kdo by opustil dům nebo

ženu nebo bratry nebo rodiče nebo děti pro Boží království, aby v tomto čase nedostal mnohokrát víc a v přicházejícím věku život věčný.“ Ti, co se rozhodli žít Boží království v tomto světě, dostanou již v tomto čase mnohokrát víc, říká Ježíš, ale co to znamená? Znamená to snad, že budou žít v dokonalé pohodě, že se jim nezkríví ani vlasek, že se jim navždy vyhne bolest a soužení, že budou mít v životě prostě havaj, jen blaho, blaženost a blahobyť v Božím hájemství? V tomto čase mnohokrát víc znamená jizvy, rány holí, věznění, stát před soudem a jiné soužení. Mnohokrát víc znamená život intenzivnější, vnitřně bohatší, život možná i bolestného úsilí a zápasu, tedy život nepojištěný proti pronásledování a soužení. Bohatší život a k tomu ještě osobní podíl na tom, co náš život překračuje, na věčném životě, o kterém nic nevíme, který jen tušíme z Ježíšových slov, kterým věříme. Hned po té Petrově otázce - jaká odměna pro následovníky - Ježíš začne mluvit o svém utrpení. Ptáte se po odměně za věrnost? Hle, jdeme do Jeruzaléma a tam se vyjeví celá ta hrůza, budu odmítnut, poplíván a zabit a třetího dne vstanu. A to by mělo lid víry, to by mělo tehdejší učedníky a nás dnes, skutečně rozveselit. To by je mělo utvrdit a povzbudit ve víře, že Ježíš projde několikadenním utrpením, ale že tím získá podíl na životě věčném, že tím prolomí železná pouta a železná vrata smrti i pro ostatní. To by mělo učedníky dovést k mocnému chvalozpěvu o Boží velikosti a o Boží lásce. Třikrát Ježíš předpovídá své utrpení a svou smrt. A vždy se setká s nepochopením, až s neskrývaným odporem svých kolegů ve víře. Jen v hned následujícím verši 34. se třikrát opakuje vlastně to samé: „Oni však ničemu z toho nerozuměli, smysl těch slov jim zůstal skryt a oni nepochopili, co jim říkal.“ Je to nápadné zdůraznění nenápaditosti těch jeho nejbližších. Celý náš oddíl začíná slovy: „Ježíš vzal k sobě svých dvanáct a řekl jim. Hle, jdeme do Jeruzaléma.“... Zpráva o jeho utrpení je adresována jen těm jeho nejbližším. Vzal si stranou těch svých dvanáct nejméně věřících, ale ani oni, ani trochu nechápou, ničemu z toho nerozuměli. A my, dnešní křesťané, z tohoto před-postního výjevu nemáme dedukovat - ti Kristovi učedníci to byli tupci, ti byli nevzdělaní a nechápaví. Spíše si máme říci - to je obecně lidské, ta nechápavost je nám všem lidem společná. Tak tomu s námi je. Cesty Boží jsou prostě jiné než naše cesty, jeho myšlení je jiné než myšlení naše. Ježíšovým slovům o jeho utrpení nerozuměli ani židé ani moudří Řekové, ani my jim nerozumíme, jelikož jsou v rozporu s přirozenou logikou našeho myšlení. Podle lidského myšlení musí být Kristus a mesiáš úspěšný, musí přemoci svět, víra v něho musí přinášet úspěch a ne utrpení. Nechceme tomu porozumět, neboť to je v rozporu s naší životní praxí, která se všemu utrpení vyhýbá. Ježíšova slova o utrpení nejsou jen zprávou o minulé informaci těm prvním dvanácti, ale jsou výzvou i k dnešnímu následování. „Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, nes každého dne svůj kříž a následuj mě.“ Utrpení pro nás znamená prohru, kříž je pro nás zbytná či zbytečná zátěž. Ježíšova cesta na kříž se učedníkům jevila jako debakl, jako fiasko víry. Dav zbožných bude o Velikonocích křičet: „Sestup z kříže a pak uvěříme.“ Neboli nechceme bezmocného Boha, ale Boha všemohoucího. Přes tuto lidskou logiku, přes lidské ambice přirozené náboženskosti, je tu víra rozpoznávající Boží velikost v jeho úplné jinakosti. Ježíš je synem člověka i synem Božím, i když neskončil jako vítěz na jeruzalémském trůnu, nýbrž jako potupený na kříži. Já v tom vidím logiku, jinou logiku, logiku víry, která plně nechápe, ale plně věří v to „a třetího dne vstane“. Boží láska je zázší než lidská mentalita, naši pozornost nepřitahují králové na svých trůnech v pompě a moci, ale naši víru fascinují oběti násilí, nejvíc ten beránek zbitý, ten ve světě poražený a u Boha zvítězivší. Vždyť je to úplně logické v Božím království, kde je vše naopak a naruby než v pokleslém, od Boží pravdy odpadlém, násilím posedlém světě. Vždyť je to tak logické. Předkřesťanské, starořímské úsloví říká to všeobecně známé a všem logické: per aspera ad astra. Přes překážky ke hvězdám. Ježíš toto úsloví předžil, uskutečnil a upřesnil. Hvězdy připadaly i křesťanskému vědci Blaise Pascalovi vzdálené, mrazivé, bezživotné. Latinské asper - aspera má mnoho významů. Ten nejvýznamnější je krutost či drsnost. Přes drsárny světa do náruče Boží, to je logika království Božího, logika, kterou Ježíš upřesnil, když nám řekl: „Ve světě budete mít trápení a soužení, ale věřte, já jsem přemohl svět.“ V této logice pevné víry vstoupíme ve středu do postní doby a slyšíme mistrův hlas, který nás vyzývá: „Hle, jdeme do Jeruzaléma a na Synu člověka se naplní všechno, co je psáno u proroků.“ Začíná doba postní a my jdeme s Ježíšem směr Jeruzalém. Amen.